

Kunnen bloemrijke bermen helpen om EPR te voorkomen?

Frans van Alebeek (PPO-AGV, Lelystad) (frans.vanalebeek@wur.nl)

Expertgroep Meeting Eikenprocessierups, Wageningen, 20 maart 2013

Natuurlijke Plagbeheersing

- + Vindt volop plaats, roofinsecten die (potentiële) plagen opvreten. Soms merk je dat pas als het mis gaat, bijvoorbeeld doordat breedwerkende middelen de natuurlijke vijanden uitschakelen.
- + Natuurlijke vijanden kunnen die functie alleen uitoefenen als aan hun levensvoorwaarden wordt voldaan.
- + De meeste natuurlijke vijanden hebben behoefte aan overwinteringsbiotopen, schuilplaatsen en voedsel, o.a. in de vorm van stuifmeel en nectar uit bloemen.
- + In het Nederlandse landschap zijn bloemen en schuilplaatsen steeds vaker een beperkende factor.
- + In de akkerbouw is bewezen (in onderzoek en in de praktijk) dat bladluisplagen in granen en aardappel voorkómen kunnen worden door natuurlijke vijanden die profiteren van bloemrijke akkerranden.
- + Veel informatie is via FAB (Functionele Agrobiodiversiteit) te vinden, o.a. op www.spade.nl

Succes- en faalfactoren van FAB

- + Er was urgentie voor verduurzaming v/d gewasbescherming en akkerbouw bij overheden & bedrijfsleven.
- + Een uitstekende samenwerking onderzoek – advies – bedrijfsleven, en een stuurgroep waarin alle belanghebbenden hun prioriteiten konden inbrengen.
- + Basis onderzoek had ‘proof-of-principle’ gegeven, FAB pilots zorgden voor vertaalslagen naar de praktijk.
- + Monitoring / scouting is essentieel voor het vertrouwen.
- + Landelijke FAB subsidie voor akkerranden, voor de verevening van ongelijke verdelen kosten / baten.
- FAB werd een hype (oplossing voor “alles”), onrealistische verwachtingen.
- Slechte documentatie van ervaringen, vaak lokaal het wiel opnieuw uitvinden, trage leercurve.
- Onderzoek snel afgebouwd, geen ruimte voor nieuwe (praktijk)vragen.
- Intensieve begeleiding ondernemers is tijdrovend (het gaat om gedragsverandering).
- Omgeving moeilijk mee in beweging te krijgen, mede doordat de kosten / baten scheef verdeeld zijn.

Vertaling FAB ervaringen naar EPR

- + Ook bij EPR is er een complex van algemene, vaak generalistische natuurlijke vijanden, vergelijkbaar met die in de akkerbouw.
- + Ook bij EPR is in de omgeving vaak een schaarste aan bloemen en schuilplaatsen.
- + Er is al volop ervaring met aanleg en beheer van bloemrijke bermen, maar zijn die in soortensamenstelling geschikt om natuurlijke vijanden te ondersteunen? Lang niet alle bloemsoorten zijn daarvoor geschikt.
- + Wij adviseren de uitvoering van een pilot, om aan te tonen dat specifieke, bloemrijke bermen kunnen bijdragen om uitbraken van EPR te verminderen en te voorkómen.
- + Dat vraagt om een gedegen proefopzet (meerdere locaties, meerdere seizoenen) met een goede monitoring, kosten-baten analyse en communicatie naar het brede publiek.
- + Deze aanpak kan bij succes een flink aantal voordelen bieden:
- + Een (grote) besparing op structurele kosten, naast het voorkomen van overlast en gezondheidsklachten.
- + Positieve uitstraling van bloemenranden voor burgers, met een natuurvriendelijke aanpak. Mensen zien liever bloemen i.p.v. mannen in “witte pakken”.
- + Deze aanpak is ook positief voor vlinders, bijen en zorgt voor een aantrekkelijke leefomgeving, en draagt zo bij aan een groter draagvlak onder burgers voor het groenbeleid.

Nuttige informatiebronnen:

- + www.bloeiendbedrijf.nl met veel info akkerranden, downloads...
- + www.spade.nl o.a. Projectenbundel & -vitrine (FAB projecten in diverse provincies)
- + Beeldenbank natuurlijke vijanden, zie: http://databank.groenkennisnet.nl/natuurlijke_vijanden.htm
- + www.randenbeheerbrabant.nl over akkerranden voor schoner water en meer biodiversiteit.
- + Advies: De keuze van inheemse zaadmengsels (<http://edepot.wur.nl/218161>)
- + Advies: Natuurgericht maaien van gras-kruiden vegetaties (<http://edepot.wur.nl/218166>)
- + Artikel Ekoland 05-2012: ‘Een mooier landschap met minder plagen’ (zie <http://edepot.wur.nl/216023>)